

Үйде және мектепке дейінгі ұйымдарда дамытушы пәндік-кеңістіктік орта

Дамытушы пәндік-кеңістіктік орта баланың жеке тұлға ретінде қалыптасуында маңызды рөл атқарады. Баланың өмір сүретін және ойнайтын кеңістігі қаншалықты дұрыс ұйымдастырылғанына оның белсенділігі, дербестігі, танымдық қызығушылығы және эмоционалды жайлылығы байланысты.

Мектепке дейінгі ұйымдарда орта балалардың жас және жеке ерекшеліктерін ескере отырып жасалады. Ол қауіпсіз, қолжетімді, алуан түрлі және балалардың қызығушылықтарына қарай өзгеріп отыруы тиіс. Топта әртүрлі белсенділік орталықтары бөлінеді: ойын аймағы, шығармашылық аймағы, кітап бұрышы, танымдық аймақ, табиғат бұрышы және қимыл белсенділігі аймағы. Әрбір элемент баланың белгілі бір қабілеттерін — сөйлеуін, ойлауын, қиялын, ұсақ және ірі моторикасын, қарым-қатынас дағдыларын дамытуға ықпал етеді.

Үй жағдайында дамытушы ортаны құру да маңызды. Ата-аналар үй кеңістігі де баланың дамуына қуатты ынталандыру бола алатынын есте ұстауы керек. Ол үшін ойынға, шығармашылыққа және дербес әрекетке арналған орын қарастырылуы қажет. Ойыншықтар мен материалдар баланың жасына және қызығушылықтарына сай, қолжетімді болуы тиіс. Ойыншықтар баланы әрекет етуге, шығармашылыққа және танымға итермелеуі керек. Үйдің жалпы атмосферасы да жылы әрі жайлы болуы маңызды. Бала өзін қауіпсіз сезініп, өз бетінше таңдау жасай алуы тиіс — қайда және немен ойнау, қандай материалдарды пайдалану. Ата-аналар балалармен бірге сурет салуға, кітап оқуға немесе тәжірибе жасауға арналған бұрыштарды безендіре алады.

Дамытушы ортаны құра отырып, ересектер ең бастысы ойыншықтардың көптігі емес, ынтымақтастық, назар және қолдау атмосферасы екенін ұмытпауы керек. Осындай жағдайда ғана бала өзін сенімді сезініп, бастамашылдық танытады.

Осылайша, мектепке дейінгі ұйым мен үй жағдайында ұйымдастырылған дамытушы пәндік-кеңістіктік орта баланың жеке қабілеттерін ашуға, танымға қызығушылығын, шығармашылыққа және қоршаған ортамен өзара әрекеттесуге деген құлшынысын қалыптастыруға мүмкіндік береді. Педагогтер мен ата-аналар бірлесе әрекет еткен жағдайда ғана бала дамуы мен тәрбиесіне арналған бірыңғай кеңістік құрылады.